

***Wystąpienie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych
do Ministra Sprawiedliwości***

Warszawa, dnia 17 września 2003 r.

GI-DS-430/365/03

**Pan
Grzegorz Kurczuk
Minister Sprawiedliwości**

Zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji, czy prowadzone są prace legislacyjne, mające na celu zmodyfikowanie przepisów regulujących czynności komorników sądowych w sposób, który uniemożliwiłby sprzedaż komputerów zajętych przez komorników w toku egzekucji wraz z zapisanymi na ich dyskach zbiorami danych osobowych, bez uprzedniego umożliwienia dłużnikowi usunięcia tych danych.

Do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpływają skargi, z których wynika, że w toku prowadzonych egzekucji komornicy sądowi wystawiają na licytację publiczną komputery, mające zapisane na twardych dyskach zbiory danych osobowych, bez uprzedniego umożliwienia dłużnikowi usunięcia tych danych. W szczególności, z jednej ze skarg wynika, że komornik zajął komputer, w którym zapisane były szczegółowe dane osobowe pracowników dłużnika, natomiast licytacja publiczna, w toku której sprzedano ten komputer, została przeprowadzona nierzetelnie, tak iż nie można nawet ustalić, kto pozyskał te dane osobowe. Prezesi sądów rejonowych, sprawujący nadzór nad legalnością czynności komorników, do których Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zwraca się w takich sprawach o złożenie wyjaśnień, wskazują, iż ani ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, póź. 882 ze zm.), ani przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, póź. 52 ze zm.) nie regulują tej kwestii, wobec czego brak jest podstaw do stwierdzenia bezprawności działania danego komornika sądowego.

Mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, póź. 926), stwierdzić natomiast trzeba, że sprzedaż przez komornika sądowego komputera wraz z zapisanymi w nim zbiorami danych osobowych prowadzi do pozbawienia osób, których dane te dotyczą, prawa do ich ochrony. Prawo to statuuje przepis art. 1 ust. 1 powołanej ustawy, który stanowi, że każdy ma prawo do ochrony dotyczących go danych osobowych. Obowiązek zapewnienia ochrony danych osobowych przepisy nakładają na

administratora danych, którym jest - stosownie do przepisu art. 7 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych - organ, instytucja, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie danych osobowych, decydujące o celach i środkach przetwarzania danych. Wskazany art. 3 odnosi się natomiast do organów państwowych, samorządu terytorialnego oraz innych państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych i podmiotów niepaństwowych realizujących zadania publiczne (ust. 1), a także do osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej, które przetwarzają dane w związku z działalnością zarobkową, zawodową lub dla realizacji celów statutowych (ust. 2). Podstawowe obowiązki, jakie spoczywają na administratorze danych wymienia przepis art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którym, administrator danych ma w szczególności obowiązek dołożenia szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane osobowe dotyczą, a w szczególności obowiązany jest zapewnić, aby dane były przetwarzane zgodnie z prawem (pkt 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem art. 26 ust. 2 ustawy (pkt 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt 3) oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt 4). Powyższym obowiązkom administratora danych odpowiada uprawnienie osoby zainteresowanej do kontroli procesu przetwarzania jej danych osobowych przez administratora, przewidziane w przepisach art. 32, 33 i 35 ustawy o ochronie danych osobowych.

W świetle powołanych wyżej przepisów, sprzedaż przez komornika sądowego komputera dłużnika, zawierającego zbiory danych osobowych oznacza, że dłużnik, jako administrator danych, pozbawiony zostaje władztwa nad tymi zbiorami danych, na skutek czego nie może wykonywać obowiązków wyznaczonych przepisami o ochronie danych osobowych, natomiast osoba, której dane te dotyczą nie może realizować prawa do kontroli przetwarzania jej danych. Podkreślić natomiast należy, że nabywca komputera, w którym zapisane są dane osobowe, nie nabywa statusu administratora tych danych, nie może bowiem decydować środkach i celach przetwarzania tych danych, nie jest bowiem następcą prawnym dłużnika. W konsekwencji, nabywca nie ma prawa do przetwarzania tych danych osobowych, jak też nie spoczywają na nim obowiązki z zakresu ochrony danych osobowych, które - jak wyżej wskazano - przepisy ustawy o ochronie danych osobowych nakładają wyłącznie na administratora danych. Jednocześnie, w świetle przepisów ustawy o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie może nakazać nabywcy komputera podjęcie określonych działań na przedmiotowych danych osobowych, jak w szczególności ich usunięcie, czy należyte zabezpieczenie i zwrot administratorowi danych, bowiem

art. 18 ust. 1 tej ustawy przewiduje, że decyzje administracyjne mogą być wydawane tylko wobec podmiotu posiadającego status administratora danych. W świetle powyższego, Generalny Inspektor nie dysponuje środkami prawnymi, poprzez których zastosowanie mógłby żądać od nabywcy komputera przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Niezależnie od powyższego, jak już sygnalizowano na wstępie, zdarzają się sytuacje, kiedy w ogóle nie można ustalić tożsamości i adresu osoby, która nabyła komputer dłużnika i wówczas dane osobowe pozbawione są jakiegokolwiek ochrony prawnej.

Mając powyższe na uwadze, pismem z dnia 11 lutego 2002 r. (znak: GGI-024-9/02/106), Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wystąpił do Prezesa Krajowej Rady Komorniczej o podjęcie działań w celu wyeliminowania kwestionowanych praktyk komorników sądowych. W odpowiedzi. Prezes Krajowej Rady Komorniczej poinformował, że zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o szczegółowe uregulowanie tej sprawy w przepisach regulujących czynności komornicze oraz, iż wystąpił do komorników sądowych o umożliwianie dłużnikom, których komputery zostały zajęte w toku egzekucji, zabezpieczenia zapisanych w nich danych osobowych. Jednakże, ze skarg wpływających do Generalnego Inspektora wynika, że komornicy sądowi nie respektują stanowiska Prezesa Krajowej Rady Komorniczej w tej sprawie.

Z powyższych powodów, w ocenie Generalnego Inspektora, niezbędne jest sformułowanie przepisów regulujących czynności komornicze w sposób, który uniemożliwiłoby komornikom sądowym sprzedaż zajętych w toku egzekucji komputerów, mających zapisane na twardej dyskach zbiory danych osobowych, bez uprzedniego umożliwienia dłużnikowi usunięcia tych danych.

W związku z powyższym, zwracam się do Pana Ministra o informację, czy - wobec złożenia wniosku Prezesa Krajowej Rady Komorniczej - prowadzone są prace w celu uregulowania w przepisach prawa sygnalizowanego zagadnienia, a jeżeli nie, uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie ich podjęcia.